

32

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДИРИГУВАННЯ
(оркестрове)**

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітнього рівня: перший (бакалаврський)
Освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголосовано № 26-10/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я)
« 26 » _____ 2020

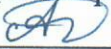
Київ – 2020 п.

Розробник: Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладачі: Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності, Ткачук Володимир Васильович, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності, Сподаренко Віктор Михайлович, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності, Єремеев Богдан Миколайович, викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності, Пилипчак Василь Григорович, заслужений артист України, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол № 10 від «27» листопада 2020 року

Т. в. о. завідувача кафедри Анастасія РОМАНЕНКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

«27» листопада 2020 року

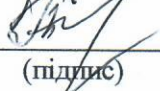
Гарант освітньо-професійної 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

 Віктор СПОДАРЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2020 року

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК
(підпис)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2,5 / 75	
Курс	3	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	0,50	0,50
Обсяг годин, в тому числі:	15	15
аудиторні	9	8
модульний контроль	1	1
семестровий контроль	-	-
самостійна робота	5	6
форми семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розвиток музично-естетичного інтелекту, формування умінь і навичок роботи оркестровою партитурою, вивчення специфіки управління оркестровим колективом, підготовка студентів до педагогічної та концертно-творчої діяльності.

Завдання навчальної дисципліни - виховання комплексу компетентностей студента.

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства, спрямованих на розвиток здатності особистості до художньо-творчої самореалізації й культурного самовираження в сфері музичного мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	<i>Світоглядна:</i> здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; знання і розуміння предметної області професії; ерудованість, усвідомлення значущості історичного досвіду людства для особистісного розвитку; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 3	<i>Комунікативна:</i> здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою; здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою; здатність до міжособистісного спілкування та взаємодії, до емоційної стабільності, толерантності, уміння працювати в команді, колективі.
	ЗК 4	<i>Інформаційна:</i> здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел для розв'язання конкретних завдань; використовувати інформаційні та комунікаційні технології у соціальній та професійній діяльності.
	ЗК 6	<i>Самоосвітня:</i> здатність навчатися та самонавчатися; здатність до самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до професійного лідерства та успіху.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	<i>Мистецтвознавча:</i> здатність розуміти базові закономірності музичного мистецтва, його художньо-естетичну природу та діалогічний зв'язок з іншими видами мистецтв; усвідомлювати логіку історико-стильового розвитку музичного мистецтва.
	ФК 6	<i>Концертно-сценічна:</i> здатність до культурно-освітньої та просвітницької діяльності в умовах концертносценічного виступу; сформованість сценічної культури, навичок акторської майстерності, вербальної і невербальної комунікації з глядачем у процесі концертного виступу; здатність до психоемоційного саморегулювання та навіювання у процесі сценічного виступу.

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, провадити професійну діяльність відповідно до норм етики.
ПРН 3	Здатність до творчого та професійного спілкування із застосуванням фахової термінології; володіння категоріально-термінологічним апаратом музичного мистецтва.
ПРН 6	Здатність грамотно прочитувати нотний текст, передавати музичний матеріал та ідеї, відповідно до стильових особливостей твору.
ПРН 7	Здатність до художньої інтерпретації музичних творів, уміння визначати переконливі шляхи втілення музичних образів відповідними виражальними засобами у процесі виконання.
ПРН 17	Прагнення до особистісно-професійного зростання та успіху; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; здатність до самоосвіти, самоорганізації, рефлексії, самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- сформувати ціннісно-орієнтаційну позицію щодо розуміння значення диригування для вітчизняного та світового музичного мистецтва;
- набути вміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно-мистецькі явища і процеси, які повзанні із музичною культурою; проявляти інтерес до інструментального мистецтва;
- вміти під час диригування продуктивно працювати у команді, проявляти толерантність та повагу до учасників навчального процесу; вільно володіти українською мовою відповідно до норм культури спілкування, аналізувати різноманітні форми та жанри оркестрової музики;
- мати здатність до ефективного використання інформаційних технологій та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань, які стосуються історико-теоретичного аспекту диригування;
- знати низку оркестрових та ансамблевих творів, засвоїти музично-теоретичні терміни і поняття, які необхідні під час роботи з інструментальним колективом;
- отримати навички мануальної техніки та здатність до творчої інтерпретації творів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Набуття навичок диригентської техніки. Відпрацювання техніки вступів та рухливих нюансів у диригентському жесті.							
Тема 1 Набуття навичок диригентської техніки.	8				5		3
Тема 2 Робота над оркестровою партитурою, її розбір та аналіз.	6				4		2
Модульний контроль	1						
Разом	15				9		5
Усього за 5 семестр	15				9		5
Змістовий модуль 2 Робота над виразністю диригентського жесту та технічними труднощами.							
Тема 1 Загальні правила пристосування основних схем і їх варіантів до різних розмірів.	7				4		3
Тема 2 Робота над оркестровою партитурою та виразністю диригентського жесту.	7				4		3
Модульний контроль	1						
Разом	15				8		6
Усього за 6 семестр	15				8		6
Усього за 3 курс	30				17		11

5. Програма навчальної дисципліни «Диригування. (оркестрове)»

Змістовий модуль 1 (3 курс, 5 семестр)

Відпрацювання техніки вступів та рухливих нюансів у диригентському жесті.

Тема 1.1. Набуття навичок диригентської техніки. Повторення та удосконалення елементів диригентської техніки, практичних навичок через поглиблення конкретизації функції правої і лівої руки. Показ зняття в кінці музичного твору. Вступ та зняття звучання в середині музичного твору.

Основна література: 2,4

Додаткова література: 1,6.

Тема 1.2. Робота над оркестровою партитурою, її розбір та аналіз. Відпрацювання техніки вступів та рухливих нюансів у диригентському жесті. Практичне втілення вивченого в режимі репетиційної роботи.

Основна література: 3,7.

Додаткова література: 3.

Змістовий модуль 2 (3 курс, 6 семестр).

Робота над виразністю диригентського жесту та технічними труднощами.

Тема 2.1. Загальні правила пристосування основних схем і їх варіантів до різних розмірів. Визначення шляхів роботи над технічними труднощами. Тактування особливих видів ритмічного поділу. Зміни темпів.

Основна література: 3,5.

Додаткова література: 1.

Тема 2.2. Робота над оркестровою партитурою та виразністю диригентського жесту.

Використання знань з гармонії, аналізу музичних форм, музичної літератури в роботі над розгорнутим аналізом партитури.

Основна література: 1,6.

Додаткова література: 4,6.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	8	8
Лабораторна робота	10	9	90	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25
Разом		-	134	-	123
Максимальна кількість балів			134		123
Розрахунок коефіцієнта		Усього за період роботи до заліку 134 бали (що порівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 1,34).		—	

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Зміст завдання	Академічний контроль		Бали
1.	Робота з оркестровою партитурою з метою її детального аналізу.	історичний аналіз	1	5
		музично-теоретичний аналіз	1	
		аналіз динаміки, агогіки	1	
		аналіз ауфтактів	1	
		розуміння художнього змісту	1	
2.	Робота над фрагментами творів, які потребують застосування різноманітної техніки диригування та засобів музичної виразності.	точність нотного тексту	1	5
		відповідність ауфтактів	1	
		відповідність штрихів	1	
		незалежність рук	1	
		художня виразність	1	
3.	Читання оркестрових партитур.	точність нотного тексту	1	5
		цілісність фактури	1	
		відповідність штрихів	1	
		метро-ритмічна точність	1	
		художня виразність	1	
4.	Закріплення музичного матеріалу, який вивчається на заняттях, шляхом прослуховування аудіо та відео записів.	підбір аудіо та відео контенту	1	5
		порівняльний аналіз	1	
		креативність мислення	1	
		обґрунтованість думки	1	
		власна інтерпретація	1	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контрольна робота 1		
Диригування оркестрових творів	знання тексту 6 розуміння форми твору 6 художня виразність 6 техніка виконання 7	25
Максимальна кількість балів		25
Модульний контрольна робота 2		
Диригування оркестрових творів	знання тексту 6 розуміння форми твору 6 художня виразність 6 техніка виконання 7	25
Максимальна кількість балів		25

Дистанційне навчання передбачає складання модульного контролю у форматі відео запису: студент має зробити та надіслати викладачеві відеозапис власного диригування одного твору під оркестровий або фортепіанний супровід; диригувати напам'ять.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік – 5 семестр - комплексне оцінювання за результатами роботи протягом навчального семестру.

Бали за роботу в 6 семестрі плюсується з балами за роботу в 7 та 8 семестрах (4 курс, 8 семестр, залік).

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Художньо-довершене, емоційно заглиблене й технічно впевнене диригування музичного твору, згідно вимог даного курсу. Повне розкриття диригентом змісту і характеру твору.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Розуміння форми, фактури, трактування темпу твору та його агогіки. Разом з тим виконання музичного твору без відповідної експресії та чуттєво-емоційної наповненості диригентського жесту.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок. Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Недостатнє орієнтування у формі, фактурі, характері твору. Деякі неточності у жестах при розкритті характеру твору, фразування, агогіки.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Володіння мануальною технікою на низькому рівні. Диригентські жести не відповідають характеру виконуваного твору. Недостатнє вміння користуватись технічними прийомами.

E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь). Поверхневі уміння і навички щодо техніки диригування. Частково фрагментарне засвоєння художнього матеріалу, наявність помилок щодо нотного тексту твору.
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання. Незадовільна техніка диригування. Низький рівень засвоєння художнього твору, його змісту, втрата в процесі диригування фрагментів нотного тексту.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни. Незадовільна техніка диригування, відсутність знань щодо художнього змісту твору. Неспроможність виконання твору напам'ять.

7. Навчально-методична картка дисципліни

3 курс

Аудиторні (лабораторні) заняття – 17 год. Самостійна робота - 11 год. Модульний контроль - 2 год.

Модулі	5 семестр		6 семестр	
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Набуття навичок диригентської техніки. Відпрацювання техніки вступів та рухливих нюансів у диригентському жесті.		Робота над виразністю диригентського жесту та технічними труднощами.	
К-сть балів за модуль	134		123	
Заняття	1 - 5	6 - 9	1 - 4	5 - 8
Назва навчального модуля (практичне заняття)	Тема 1 Набуття навичок диригентської техніки. Тема 2 Робота над оркестровою партитурою, її розбір та аналіз. 1*9=9 б/ 10*9=90 б. 99 б.		Тема 1 Загальні правила пристосування основних схем і їх варіантів до різних розмірів. Тема 2 Робота над оркестровою партитурою та виразністю диригентського жесту. 1*8=8б/ 10*8=80 б. 88 б.	
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25		Модульна контрольна робота 2 25	

Коефіцієнт	Усього за період роботи до заліку 134 бали (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 1,34), залік.	—
------------	--	---

8. Рекомендовані джерела:

Основна (базова)

1. Димченко С. С. Диригування: методика викладання. Ч. I , Ч. II / С. С. Димченко.– Рівне : РДК, 1997.– 152 с.,141 с.
2. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування / В.Д.Доронюк. – Івано-Франківськ: Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. – 292 с. (1-4; 7-8; 10-11).
3. Канерштейн М. Питання диригентської майстерності / М. Канерштейн.– К. : Муз. Україна, 1980.– 184 с.
4. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування / М. Ф. Колесса.– К. : Держ. вид-во образотв. мистец. і л-ри УРСР, 1960.– 198 с.
5. Разумний І. Г. Посібник з диригування. / І. Г. Разумний. – К. : Музична Україна, 1968. – 120 с.
6. Пасічняк Л.М. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни “Оркестрове диригування” для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки “Музичне мистецтво”. – ІваноФранківськ: Нова Зоря, 2012. – 72 с.
7. Ольхов К. Теоретические основы дирижерской техники / К. Ольхов.– Л. : Музыка, 1990.– 200 с.

Додаткова

1. Барсова І. О. Книга про оркестр / І. О. Барсова.– К. : Музич. Україна, 1988.– 157 с.
2. Іванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів / П. Г. Іванов.– К. : Муз. Україна, 1981.– 110 с.
3. Казачков С. От урока к концерту / С.Казачков. – М., 1990. (7).
4. Кучерук В. Ф. Народний музичний інструментарій України / В. Ф. Кучерук.– Луцьк : Ред. вид. від. «Вежа» Волин. держ. у-ту ім. Лесі Українки, 1997.– 123с.
5. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів / Д.Пшеничний. – К.: Музична Україна, 1984. – 116 с. (5-6).
6. Хашчеватська С. Інструментознавство: підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації / С.Хашчеватська. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 256 с. (5-6).

9. Додаткові ресурси:

- . Нотна література.
- . Аудіо/відео записи оркестрових творів.